

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Timmermon

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0220429 Timmermon

Kommun: Nyköpings kommun

Områdets totala areal: 24,7 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2019-06-19

Markägarförhållanden: Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9010 - Taiga

9050 - Näringsrik granskog

9080 - Lövsumpskog

1166 - Större vattensalamander, *Triturus cristatus*

1386 - Grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Områdets prioriterade bevarandevärden är den grandominerade barrskogen varav delar är mycket örtrika. Prioriterade värden är också lövsumpskogen samt viltvattnet som utgör habitat för större vattensalamander.

Motivering: Inom de två barnnaturtyperna (9010 och 9050) finns äldre grov gran och kvalitativ död ved samt inslag av gamla tallar och lövträd. Området hyser flera arter som är indikerar kontinuitet av gamla barr- och lövträd samt död ved. Grön sköldmossa (1386) och större vattensalamander (1166) förekommer inom området.

Prioriterade åtgärder: Barrskogsmiljöerna i området ska få utvecklas mot att få naturskogsartad karaktär med hög andel död ved och god kontinuitet i trädsnittet. Även småskalig lövgynnande skötsel kan vara aktuellt i området.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Timmermon ligger i ett småbrutet och kuperat skogslandskap intill sjön Likstammen. Området utgör en del av Timmermons naturreservat. Äldre barrskog präglar själva Natura 2000-området. I norra kanterna ligger ett par viltvatten som anlades under slutet av 1900-talet. Strax norr om området, inom naturreservatets gränser, ligger några gamla inägor som under 2017 röjdes på gran efter att ha varit igenvuxna av ungskog.

Skogsområdet utgörs främst av gammal grandominerad barrskog, som har inslag av lövträd som asp och ek, samt även av gamla grova tallar. Marktypen varierar mellan frisk till fuktig. Ett par små kärr och dalgångar finns inom området och ett par små lövsumpskogsområden ingår. Berggrunden består främst av gnejsgranit, men har även stråk av mera lättvittrad gnejs vilket avspeglas i skogspartier med hög bonitet. Inom den centrala och västra delen finns källpåverkad mark och inom de fuktiga-våta partierna hittar man en ovanligt rik flora av skugganpassade arter.

Skogen har en ålder av cirka 100 till 120 år. Det finns även inslag av ännu äldre träd, bland annat gamla lindar som stått på gränserna mellan inäga och utmark. Spår från tidigare avverkningar är få men under mitten av 1900-talet har viss plockhuggning skett i området, dock har kalvhuggning som metod har inte tillämpats. Delar av skogsmarken har tidigare använts som extensiv betesmark och under 2019 kommer bete återupptas i en del av området som restaurerades under 2017.

Området har en rik örtflora, med inslag av exempelvis gullpudra, spindelblomster, svedjenäva, och här växer ett av länets största bestånd av skogsbräsma. Många olika marksvampar förekommer inom området, varav flera är knutna till lång skoglig kontinuitet, exempelvis fjällig taggsvamp, grangräticka, rosenhatta och skarp dropptaggsvamp. Det finns relativt få registrerade fynd av vedsvampar, men aspticka och grovticka förekommer på asp respektive äldre tallar i området. Ett äldre fynd av mjukporing, vilken växer på barrlågor, finns registrerat inom området, vilket också är det andra fyndet av arten som gjorts i Södermanlands län. Exempel på övriga arter som påträffats i området är grön sköldmossa och vedtrappmossa, vilka båda är rödlistade mossor, samt arterna kortskaftad ärgspik, gammelgranslav och lunglav. Fågelarterna spillkråka, större hackspett och tofsmes förekommer regelbundet inom området. I viltvattnet i reservatets nordöstra del finns både större och mindre vattensalamander, där större vattensalamander är en tidigare rödlistad art och mycket ovanlig i länet.

Vad kan påverka negativt

Se under respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Enligt 7 kap 28§ miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman eller är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.

Området är av riksintresse för naturvården enligt 3 kap 6 § miljöbalken.

Skydd: Hela Natura 2000-området är skyddat som naturreservat (Timmermon naturreservat).

Skötsel: En stor del av områdets naturvärden är knutna till granskog. Barnnatureskogen och den örtrika granskogen ska få utvecklas mot att få en naturskogslik karaktär med hög andel död ved och god kontinuitet i trädsiktet, speciellt i de delarna med lågrika och äldre barrskogspartier. Även punktvis skötsel kan vara aktuell i området.

För att bevara och gynna naturvärden knutna till förekommande gamla tallar och lövträd behöver småskaliga skötselinsatser göras. Gamla värdefulla lövträd som asp, ek och lind kan friställas genom att ringbarka eller fälla yngre gran eller andra underväxande träd som tränger tätt på. Även några av de vidkroniga gamla tallarna behöver friställas svagt på liknande vis. Inget grövre kapat virke får tas ut ur området. Naturvårdsgallring bör göras försiktigt – åtgärderna ska syfta till att ge mer ljusinsläpp och livsutrymme för de gamla träden och de arter som är knutna till dessa, men utan att man drastiskt förändrar luftfuktighet och ljusmiljö.

I luckiga delar som tidigare påverkats av extensivt bete kan samma typ av beteshävd fortgå.

Lövsumpskogen ska få utvecklas mot att få en naturskogslik karaktär med hög andel död ved och god kontinuitet i trädsiktet. Om graninväxten ökar kan röjning av ung gran behöva göras.

Intill viltvattnets östra del, inom naturreservatet, angränsar en del som inte är klassat som någon naturtyp som ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 1, bestående av ung granplantering med stort lövinslag. Att röja bort större delen av den unga granen i det området och låta lövet få utvecklas naturligt kommer antagligen att gynna både den större- och den mindre vattensalamandern.

Inventering av de ingående naturtyperna behöver göras i olika former, då underlaget för att bedöma bevarandetillstånden för naturtyperna är relativt svagt i dagsläget (2019). Framförallt saknas beskrivning av strukturer kring småvattnen och populationstillståndet för större vattensalamander. Även en artinventering inom naturtyperna taiga (9010), näringsrik granskog (9050) och lövsumpskog (9080) behöver göras, bland annat av vedsvamp och lavar, samt specifikt för arten grön sköldmossa.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målkriterier, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målkriterier följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt bevarandetillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9010-Taiga

Areal: 12,32 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen taiga finns koncentrerad centralt och i östra delen av området och utgörs av en gammal grandominerad skog med stort lövinslag. Lövsiktet utgörs framförallt av asp men här finns även flera ganska gamla och grova ekar. I området finns spridda grova granlångor och även gamla, starkt förmultnade lågor av både barr och lövträd förekommer. Den östra delen av området är en nyckelbiotop.

Bevarandemål

Taigan ska ha naturskogskaraktär, det vill säga att skogen ska vara flerskiktad med ett betydande inslag av äldre träd och död ved av olika åldrar ska finnas av de ingående trädslagen. Trädskikten bör domineras av gran och/eller tall men inslag av triviala lövträd såsom björk, asp, rönn eller sälg är värdefullt. Det ska finnas tillräcklig förnyring av tall och lövträd, framförallt asp, i området, för att de unga träden på sikt ska kunna ersätta de äldre. Skogen ska präglas av naturliga processer och småskaliga naturliga störningar som åldrande och avdöende, insektsangrepp, storm eller brand. Brandpräglade tallbestånd eller lövbestånd som uppkommit efter brand är värdefulla och ovanliga successionstillstånd inom naturtypen. För att bevara och förstärka sådana skogar kan skötselåtgärder som naturvårdsbränning av yngre-medelålders tallar respektive lövgynnande huggningar göras. Skogen ska hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor, lavar, svampar, fåglar och skalbaggar. Typiska arter för naturtypen ska förekomma i området. Arealen taiga (9010) ska inte minska från sin nuvarande areal på cirka 12,3 hektar.

Negativ påverkan

- Alla former av skogsbruk i eller i direkt anslutning till området, vilket minskar åldersspridning, nybildning av död ved och fragmenterar området.
- Markberedning och annat som förändrar markhydrologin.
- Anläggande av skogsbilvägar.
- Att död, torr ved kan utnyttjas av friluftslivet till eldar.
- Körning med tunga skogsfordon på otjälad mark.
- All form av exploatering som bebyggelse, vägar, master etcetera.
- Dikning och liknande åtgärder inom eller utanför objektet som avsevärt kan påverka hydrologin.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen inom Natura 2000-området Timmermon bedöms som gynnsamt. Bedömningen anses dock något osäker på grund av att bedömningsunderlaget av områdets strukturer är något tunt, men granskogens naturvärden bedöms att på sikt öka om naturtypen får möjlighet att utvecklas på ett naturligt sätt. För att bevara inslaget av asp och gammal ek, samt gammal tall i naturtypen och gynna arter som är knutna till dessa kan enstaka skötselinsatser behöva göras genom att påträngande träd friställs försiktigt.

9050 - Näringsrik granskog

Areal: 9,77 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen är belägen i västra halvan av området och utgörs av äldre granskog på örtrik mark som delvis angränsar till en bäck. En del av marken är källpåverkad. Vid bäckens början i den norra delen finns ett sumpartat område med gamla granar på styltrötter samt en del död ved. Om området får utvecklas på ett naturligt sätt finns det goda förutsättningar för sällsynta arter att etablera sig här. Längre söderut finns en sänka kring bäcken som delvis är fördjupad till ett dike. Här växer gammal gran och det finns inslag av grova granlågor. Intill södra delen av bäcken står tre gamla grova lindar. På två av dem växer rikligt med lunglav. I området finns också ett flertal gamla tallar med ganska stor och grov krona. Bland de kärlväxter som påträffats i området kan skogsbräsma, gullpudra, källary, missne och repestarr nämnas.

Bevarandemål

Den näringsrika granskogens marktyp kan variera mellan torr-blöt mark, ofta av finsediment. Hydrologin ska vara naturlig och översilning ska kunna förekomma. De övre trädsikten ska domineras av gran, men lövträd är ett viktigt inslag i naturtypen, framförallt lövträd med basisk lövförna, vilket gynnar näringsomsättningen i övre marklagren och örtrikedomen. Buskskiktet är ofta utvecklat. Skogen ska vara olikåldrig och ha inslag av äldre träd och död ved. På grund av hög näringsomsättning bör grova träd liksom grövre strukturer av död ved förekomma redan i medelålders skog. Naturliga processer som åldrande, insektsangrepp och rötning ska styra skogens utveckling. Den äldre granskogen ska ha naturskogskaraktär och hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor och svampar. Fältskiktet ska vara utbredd och örtrikt. Typiska arter för naturtypen av örter, mossor, lavar och svampar ska förekomma i området. Arealen näringsrik granskog (9050) ska inte minska från sin nuvarande areal på cirka 9,8 hektar.

Negativ påverkan

- Avverkning i och intill området, som ökar instrålningen av solljus till marken och påverkar mikroklimat och flora samt fragmenterar området.
- Röjning och gallring eller andra skogsbruksåtgärder som minskar utveckling av viktiga strukturer som olikåldrighet, grova träd och död ved.
- Dikning eller annan markavvattning inom eller strax intill området, vilket påverkar markhydrologi.
- Körning med tunga skogsmaskiner som medför hydrologiska störningar i området.
- Bortförsl av död ved som bränsle till friluftseldar.
- Tillförsel av försurande ämnen från omgivningen, som urlakar markens näringskapital och ger minskad biologisk markaktivitet, vilket utarmar den örtrika floran.
- Försurning på grund av minskning av lövträd och hassel. En alltför stor grandominans och barrdominerad förna kan på lång sikt medföra urlakning av näringsämnen och utveckling mot podsoljor, vilket på sikt utarmar den örtrika floran.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen inom Natura 2000-området Timmermon bedöms som gynnsamt, då viktiga strukturer och typiska arter för naturtypen förekommer. Områdets förekomst av arter och beskrivning av områdets vedsubstrat bör dock ändå kompletteras då underlaget är något tunt. Det är viktigt att området med naturtypen får fortsätta att utvecklas mot att få en naturskogsartad karaktär för att det nuvarande bevarandetillståndet ska kunna upprätthållas. För att bevara inslaget av gamla lindar och grov tall i naturtypen, samt gynna arter som är knutna till dessa kan enstaka skötselinsatser behöva göras.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 0,58 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Lövsumpskogen finns belägen i två partier i områdets nordöstra del. Trädskiktet präglas av al och björk. Ett sparsamt-måttligt inslag av klenvuxna, undertryckta granar förekommer inom områdena, en mindre del är äldre granar. Marktypen är fuktig-blöt och bottenskiktet innehåller både husmossa, björnmossa och vitmossor. Tidvis svämmar området. Under fältbesök senhösten 2018 fanns djupa vattenfyllda höljor och isbelagda flödvattenstråk, trots extremt torr sommarsäsong. Klenare lågor och torrträd av löv och gran förekommer tämligen allmänt. En stor del av lågorna utgörs av vindfällan men det finns också rötad ved.

Bevarandemål

Lövsumpskogen ska ligga på fuktig - blöt mark med naturlig hydrologi. Skogen ska vara olikåldrig och ha inslag av äldre träd och död ved. De övre trädskikten ska domineras av klibbal, ask, asp och glasbjörk. Naturliga störningar och naturlig dynamik ska huvudsakligen styra skogens utveckling, men yngre gran eller främmande trädslag kan behöva röjas om de tar över. Den äldre lövsumpskogen ska ha naturskogskaraktär och hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor och fåglar. Typiska arter för naturtypen ska finnas i området. Naturtypen lövsumpskog (9080) ska inte minska från nuvarande areal på cirka 0,6 hektar.

Negativ påverkan

- Dikning, eller annat ingrepp i eller i angränsande skogsbestånd, som sänker markvattenytan eller på annat sätt förändrar markhydrologin.
- Körning med tunga maskiner genom området, vilket förutom vegetationsskador kan förändra markvattenflödet genom djup spårbildning eller genom att marken kompakteras.
- Stor inväxt av ung gran eller främmande trädslag som på sikt kan konkurrera ut lövträden.
- Hårda röjningar och avverkningar av träd- och buskskikt i anslutning till området, som medför starkt förändrat ljusinsläpp.
- Skogsbruksåtgärder som fragmenterar skogen, minskar dess biologiska variation eller förstör viktiga strukturer.
- Selektiv gallring av löv för vedbehov eller för att gynna produktionsvärden knutna till gran.
- Gödsling eller kalkning inom området, vilket påverkar hydrokemi och näringsstatus i marken och dess vegetation.
- Förurning av marken bland annat genom kvävenedfall eller påverkan av kväve från omgivningen.
- Borttagande av viktiga substrat som död ved
- Anläggning av vägar eller byggnation inom området som master och liknande, vilket fragmenterar området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen inom Natura 2000-området Timmermon bedöms som gynnsamt, då lövet har tydlig dominans i området samt att vedförekomsten och hydrologin talar för gynnsam bevarandeutveckling. Det finns dock viss osäkerhet i bedömningen på grund av att det saknas information om arter inom området.

1166 - Större vattensalamander, *Triturus cristatus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I viltvattnen som ligger i områdets nordöstra del finns både större och mindre vattensalamander. Småvattnen är 1,1 hektar stora. Marken norr om vattnen utgörs av trädklädd betesmark, medan södra kanterna angränsas av lövsumpskog samt olikåldrig granskog med lövinslag. Större vattensalamander förekommer i hela Göta- och Svealand utom på Gotland, dessutom mycket sparsamt i Medelpad - södra Ångermanland samt södra Gästrikland. Utanför lekperioden, som sker under våren, lever salamandrar på land och nyttjar strukturer i landskapet för både skydd och övervintring. Det kan exempelvis vara strukturer som murkna trädstammar och mossbeklädda stenar. Studier har visat att den gärna rör sig i närområdet från lekvattnet utanför lekperioden. Större vattensalamander har höga krav på landmiljön och detta är bland annat en stor anledning till dess skyddsstatus. Dammarna ska helst vara 10 meter i diameter eller större och vara minst 0,5 meter djupa för att säkerställa permanent vatten och för att larvutvecklingen ska kunna ske, samt inte vara för sura ($\text{pH} \geq 5,0$).

Större vattensalamander är rödlistad som missgynnad och fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 4, 5. Bestämmelsen gäller hela landet. Arten är med i Habitatsdirektivets bilaga 2 och 4 samt Bernkonventionens bilaga II.

I nordöstra kanten av naturreservatet, strax sydost om viltvattnet och Natura 2000-områdets gränser ligger en ung lövrik skog med planterad ung gran. Granen bör röjas bort här för att gynna lövvärden och habitatet för större vattensalamander (1166).

Bevarandemål

Större vattensalamander ska finnas i en livskraftig population. Områdets lekvatten ska vara solbelyst, fiskfritt, ha ett gynnsamt pH-värde och omges av orörd lövskog. En trädbård bör framförallt finnas i nordligt läge. Lekvattnets hydrologi ska vara opåverkad och ha en stabil vattennivå under mars-oktober. Det ska inte förekomma någon gödning i anslutande mark och grov död ved ska lämnas i närområdet. Arealen småvatten, där den större vattensalamanderns leker, ska inte minska.

Negativ påverkan

Dikning och annan markavvattning intill lekvattnet, som påverkar vattennivån eller vattenkvaliteten i habitatet påverkar större vattensalamandern negativt. Undvik större avverkning av framförallt lövträd i anslutning till habitatet. Övervaka tillförsel av näringsämnen från omgivande marker, exempelvis från skogsgödning och jordbruk, vilket kan bidra till syrebrist i vattnet. Detta påverkar överlevnaden av ägg och larver. Arten försvinner ofta när pH-värdet understiger 5,0. Barrskogsplantering och tät igenväxning som skapar för tät beskuggning runt lekvattnet.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten inom Natura 2000-området Timmermon bedöms som okänt, eftersom utförlig områdesbeskrivning av artens levnadsmiljö och kunskap om dess populationsutveckling i området saknas.

1386 - Grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grön sköldmossa har ett mycket anspråkslöst vegetativt stadium och det är i stället den gröna, skaftade sporkapseln som ger mossan dess karaktäristiska utseende. Arten har en vid världsutbredning men är sällsynt i Norden. I Sverige är den vanligast i Uppland, Sörmland och Östergötland samt i området väster om Väneren. Till skillnad från flertalet andra arter typiska för grov gammal granved är utbredningen sydlig och arten förekommer knappast alls ovanför norrlandsgränsen. Arten växer på multnande stammar och stubbar på frisk – fuktig mark, främst i barrskog. Substratet är i regel granved som är riktigt murken och mjuk, men den förekommer även på ved av tall och diverse lövträd. Vanligtvis finns endast några få sporkapslar på varje låga. De substrat som mossan föredrar är relativt kortlivade och därför är det viktigt att det finns en kontinuerlig tillgång på lämplig ved inom spridningsavstånd på varje lokal. Arten förväntas normalt kunna sprida sig som mest en meter vegetativt, och effektivt en kilometer med sporer under en tioårsperiod.

Bevarandemål

Målet för grön sköldmossa är att tillräcklig mängd lämpliga substrat i form av död ved ska finnas i området. Det gäller dels lågor av främst gran, men även murkna stubbar under nedbrytning. Då substraten är relativt kortlivade är kontinuerlig tillgång på död ved en förutsättning för att grön sköldmossa ska behålla gynnsamt bevarandetillstånd i området. Mängden död granved får inte minska i omfattning.

Negativ påverkan

- All form av skogsavverkning och minskad tillgång på död ved av gran och av rätt dimensioner och nedbrytningsgrad
- Kraftiga stormfällningar som medför generationsglapp av gammal gran.
- Artens låga numerär i området ökar risken att den slås ut av tillfälliga händelser.
- Områdets ringa areal, vilket innebär en viss risk för att substrat i tillräcklig mängd för artens fortlevnad under vissa perioder inte kommer att finnas.

Bevarandetillstånd

Beskrivningarna av substraten inom barnnaturtyperna är kortfattade och en inventering av arten bör göras. Grov gran och grova lågor förekommer inom området vilket gynnar arten, men mängden och kvaliteten på substraten framkommer inte. Bevarandetillståndet för arten inom Natura 2000-området Timmermon bedöms därför som okänt.

Dokumentation

Referenser:

ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Arfakta. <http://arfakta.artdatabanken.se>. 2018-12

Artportalen. Rapportsystem för växter, djur och svampar. <https://www.artportalen.se/> [Uttag:2018-09-17].

Länsstyrelsen i Södermanlands län 1991: Sörmlands Natur. Naturvårdsprogram.

Registerblad. Riksintresse för naturvård. NRO 04010, Likstammen-Trön.

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2004. Skötselplan för Timmermons naturreservat. Dnr: 511-2523-2003.

Naturvårdsverket, 2011. Vägledning för svenska arter och naturtyper inom Natura 2000. <https://naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddad-natur/Natura-2000/>

Övriga källor:

Robin Pettersson, Länsstyrelsen i Södermanland

Inventeringar:

Ängs- och betesinventering 2002–2004

Nyckelbiotopsinventering

Bilagor

Exempel på arter i Timmermon Natura 2000-område

Exempel på arter som har noterats i Timmermon Natura 2000-område (inom parentes anges eventuell rödlistekategori, samt i förekommande fall typisk art (TA) för naturtypen/-erna).

Fåglar:

Spillkråka, *Dryocopus martius* (NT, TA)
Större hackspett, *Dendrocopos major*

Groddjur:

Större vattensalamander, *Triturus cristatus*
Mindre vattensalamander, *Lissotriton vulgaris*

Kärlväxter:

Gullpudra, *Chrysosplenium alternifolium* (TA)
Skogsbräsma, *Cardamine flexuosa*
Spindelblomster, *Listera cordata* (TA)
Svedjenäva, *Geranium bohemicum* (NT, TA)

Lavar:

Bårdlav, *Nephroma parile* (TA)
Gammelgranlav, *Lecanactis abietina*
Grynig blåslav, *Hypogymnia farinacea*
Grå vårtlav, *Acrocordia gemmata*
Kortskaftad ärgspik, *Microcalicium ahlneri* (NT)
Liten spiklav, *Calicium parvum*
Lunglav, *Lobaria pulmonaria* (NT, TA)
Rostfläck, *Artonia vinosa*
Skriftlav, *Graphis scripta*
Tunn flarnlav, *Hypocenomyce friesii*

Mossor:

Flagellkvastmossa, *Dicranum flagellare* (TA)

Fällmossa, *Antitrichia curtipendula*
Guldlockmossa, *Homalothecium sericeum*
Grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis* (TA)
Källpraktmossa, *Pseudobryum cinclidioides*
Långflikmossa, *Nowellia curvifolia*
Skogshakmossa, *Rhytidiadelphus subpinnatus* (TA)
Stubbspretmossa, *Herzogiella seligeri*
Vedtrappmossa, *Anastrophyllum hellerianum* (NT, TA)

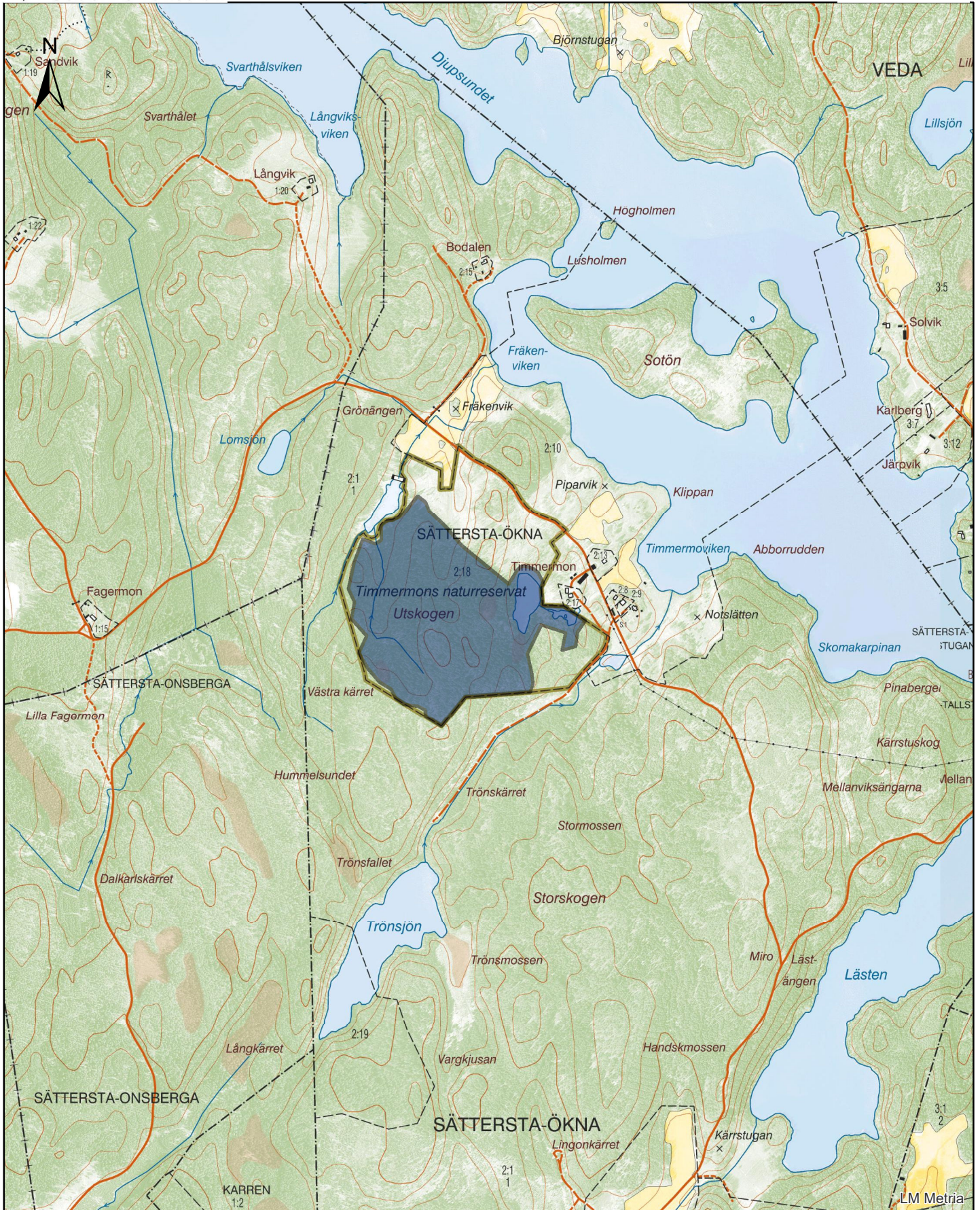
Svampar:

Aspticka, *Phellinus tremulae*
Blånande lökspindling, *Cortinarius purpurascens*
Fjällig taggsvamp, *Sarcodon imbricatus*
Grangräticka, *Boletopsis leucomelaena* (VU, TA)
Grovticka, *Phaeolus schweinitzi*
Gröntoppig fingersvamp, *Ramaria apiculata*
Kremlevaxskivling, *Hygrophorus russula* (NT)
Kungsspindling, *Cortinarius elegantior*
Rosenhätta, *Mycena rosella*
Rödgul trumpetsvamp, *Cantharellus lutescens*
Skarp dropptaggsvamp, *Hydnellum peckii*
Svavelrisk, *Lactarius scrobiculatus*
Taggfingersvamp, *Ramaria spinulosa*
Violspindling, *Cortinarius violaceus*

Skalbaggar:

Bronshjon, *Callidium coriaceum* (TA)

Länsstyrelsen Södermanland © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Natura 2000-området Timmermon

Skala 1:15 000

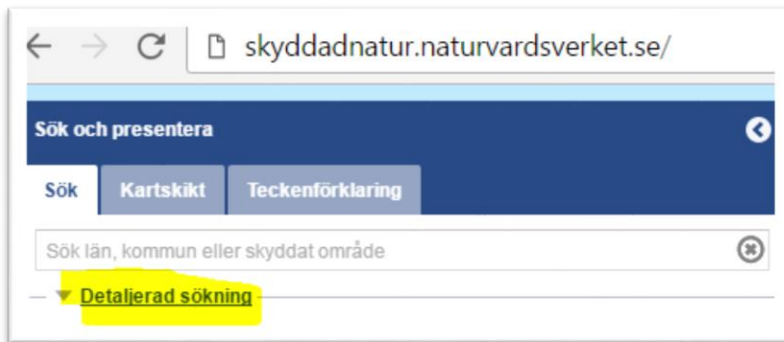

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

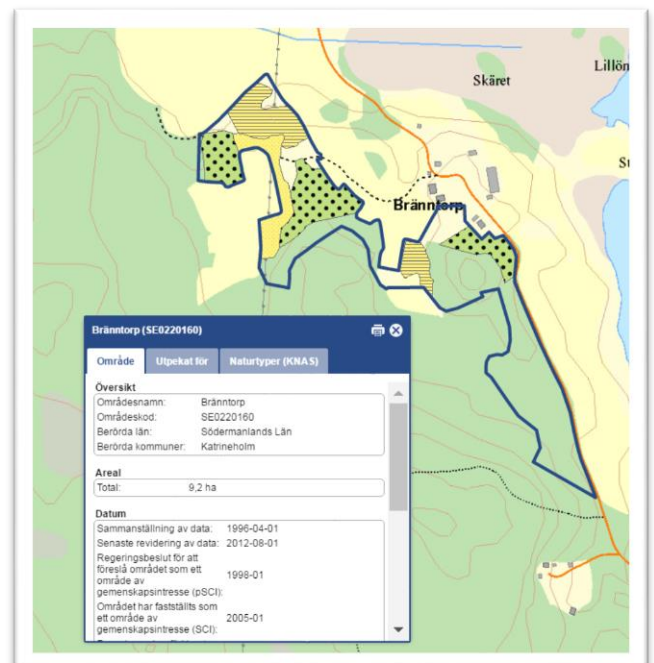
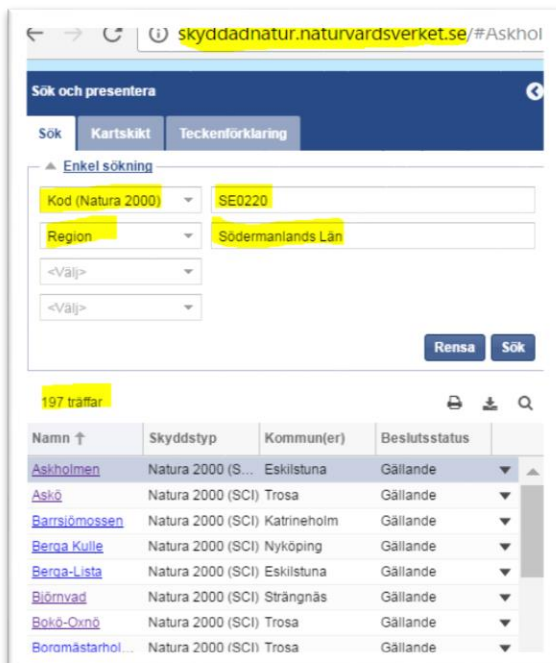
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

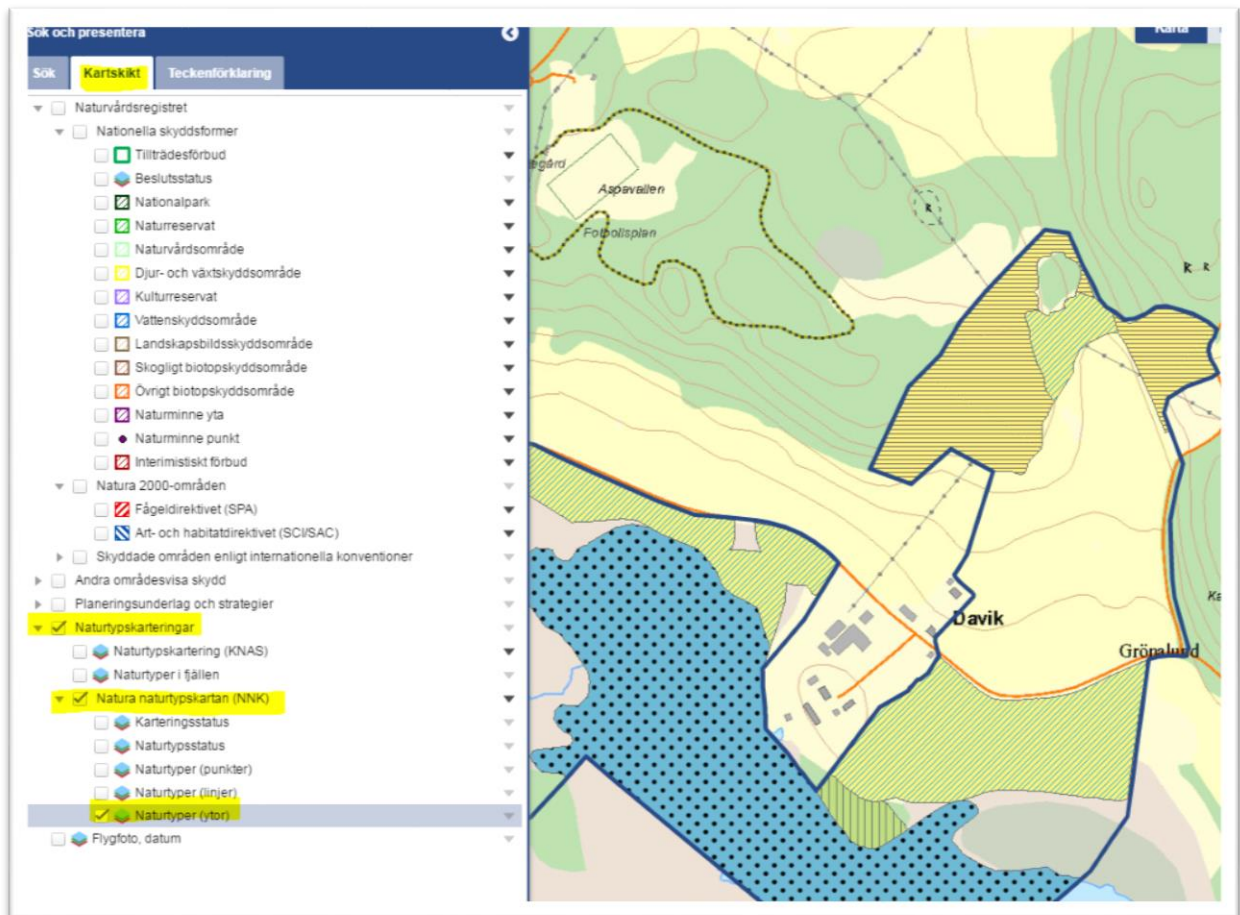
Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

Karttjänst VISS Vattenkartan – avrinningsområden

<https://viss.lansstyrelsen.se/Maps.aspx>

I denna karttjänst går det bl.a. att se utbredningen av avrinningsområden.

1) Öppna Vattenkartan:

VISS Vatteninformationssystem Sverige

Avancerad sök Kartor Hämta data Om VISS

Kartgalleri

Välj karta utifrån dina behov. Kartgalleriet kommer att fyllas på efterhand. En hjälp för kartorna finns här.

- Vattenkartan (ny plattform)**
Samma innehåll som den gamla Vattenkartan men med ett nytt utseende baserat på ny teknik - fungerar i de flesta webbläsare och mobila enheter. Om man inte behöver verktyg som utskrift mm. går det att öppna kartan i ett enklare utförande, öppna kartan.
- Enkla kartan**
Kartan kan även öppnas i [enklare utförande](#) vilket passar bra för mindre skärmar. Innehåller statusklassningar, miljökvalitetsnormer och indelning av vatten.
[Filen om enkla kartan](#)
- Påverkanskällor**
Kartan visar nya bedömningar av påverkanskällor från tredje förvaltningscykeln. Konnektivitet, hydrologisk regim och morfologiskt tillstånd visas inte då de kommer att kompletteras våren 2019.
- Vattenmyndighetens data på GeodataKatalogen**
Hämta hem geodata från VISS på Länsstyrelsens Geodatakatalog. Det som finns tillgängligt är statusklassningar, vattenförekomster samt miljökvalitetsnormer. Geodatan hittas lättast genom att filtrera på ansvarig organisation och markera Vattenmyndigheterna. Filerna tillhandahålls i shapeformat med referenssystemet SWEREF 99 TM. Det finns också lyrfiler (ArcGIS 10.3 format).
- Kraftigt modifierade vatten samråd (avslutat)**
Karta som visar de vatten som omfattades av samrådet om förslag till miljökvalitetsnormer för kraftigt modifierade vatten 2/5-30/9 2018 (samrådet är avslutat, läs mer på [Vattenmyndigheternas webbsidor](#)).

Webbmaster: viss-support@lansstyrelsen.se
Cookiepolicy VISS Öppna API

VATTENMYNDIGHETENA Länsstyrelserna Havs och Vatten myndigheten

2) Zooma in till önskat område i kartan och kryssa i lagren under "Avrinningsområden" som finns längst ner under "Vattenförekomster och övrigt vatten":

Lagerlista

Sök i lagerlista

- Övervakning
- Åtgärder och påverkan
- Vattenförekomster och övrigt vatten** ...
  - Vattenförekomster (2017-2021)
  - Vattenförekomster och övrigt vatten - (2010-2016)
  - Vattenförekomster och övrigt vatten - (2004-2009)
  - Avrinningsområden**
    - SMHI huvudavrinningsområden (2016) ...
    - Vattenförekomst avrinningsområden ytvatten (VARO) ...
    - SMHI delavrinningsområden (2016) ...
  - Miljökvalitetsnormer 2016-2021 ...
  - Statusklassningar och bedömningar 2010-2016
  - Skyddade områden enligt vattenförvaltningsförordningen ...
  - Skyddade områden - miljöbalken ...
  - Typindelning ...
  - Administrativa områden ...
  - Havsmiljödirektiv ...
  - Vattendirektivet Norge (NVE) ...
  - Vattendirektivet Finland (SYKE) ...
  - Topografiska webbkartan nedtonad
    - Topografiska Webbkartan Nedtonad ...
  - Ortofoton ...
    - Ortofoto ...